

U povodu jubileja Veslačkog kluba „Neptun” — Dubrovnik

U ovoj 1983. godini dubrovački sportaši slave tri vrijedna jubileja: plivači i vaterpolisti 60 godina postojanja plivačkog i vaterpolo kluba »Jug«¹, jedrilicari 50 godina JD »Orsan«², a veslači 60 godina VK »Neptun«. Nije nam poznato da je do danas pisano o veslačkoj sportskoj aktivnosti u Dubrovniku u razdoblju između dva rata, zato se, ovim skromnim napisom o djelovanju VK »Neptun« od 1923. do 1941. godine, pridružujemo proslavi jubileja.

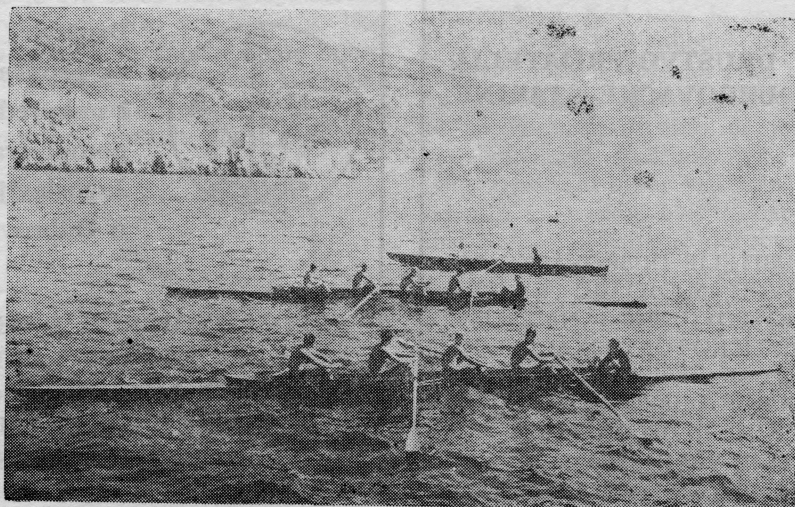
Veslanje je u Dalmaciji oduvijek bila tradicija jer je stanovništvo orijentirano na more i jer je veslanje u svakodnevnom životu i radu prisutno već kod prvih stanovnika Dalmacije. Organizirano sportsko veslanje datira od kraja prošloga stoljeća, kada se osnivaju prvi veslački klubovi. Najprije je u Zadru 1883. godine utemeljen »Circolo canotieri Dalmazia«, zatim također u Zadru 1885. godine veslačka sekcija pri Hrvatskom sokolu čiju aktivnost preuzima 1909. godine VK »Jadran«, 1890. godine u Splitu Rowing and Yachting Club »Adria«, 1912. godine u Šibeniku društvo za promicanje pomorskog sporta »Sicum« i 1914. godine u Splitu Jugoslaven-ski pomorski sportski klub »Gusar«.³

Nakon prvog svjetskog rata veslanje u Dalmaciji postaje popularnije i masovnije, o čemu svjedoči postojanje brojnih klubova. Najprije se obnavljaju »Adria«, »Gusar« i »Jadran«, a zatim osnivaju novi: »Biokovo« u Makarskoj (1921), »Krka« u Šibeniku (1923), »Neptun« u Dubrovniku (1923), »Galeb« u Starigradu na Hvaru (1924), veslačka sekcija »GOŠK« u Dubrovniku (1924), »Gusarin« u Omišu (1927) i do 1934. godine još »Biograd« u Biogradu n/m, »Galeb« u Prekom na otoku Ugljanu i »Palanka« u Rogoznici (kod Šibenika).⁴

Samo su neki od navedenih klubova bili uključeni u Veslački savez Jugoslavije (utemeljen 1922. godine), dok drugi nisu uspjeli razviti svoju aktivnost ili su djelovali samo kratko vrijeme. Razlog

treba tražiti u činjenici što je veslanje skup sport i zahtijeva znatna financijska sredstva koja su potrebna za članstvo u Veslački savez Jugoslavije i djelovanje. Upisnina je iznosila 1000 dinara, a godišnja članarina 1500 do 3000 dinara⁵. Ako se tome dodaju izdaci za nabavku i održavanje skupih čamaca, te troškovi za natjecanja (prevoz čamaca i natjecatelja, smještaj i ishrana), onda su to pozamašna sredstva koja nisu mogli osigurati svi klubovi. Treba napomenuti da su se članovi Veslačkog saveza Jugoslavije dijelili na redovne, koji su se bavili natjecateljskim veslanjem i izvanredni koji su njegovali rekreativno veslanje, ali su bili obavezni svake godine sudjelovati najmanje jedan put na jednom prvenstvu s jednim čamcem.⁶ Dakle, izvanredni članovi bili su izloženi manjim troškovima, ali i te manje troškove nisu mogli osigurati veći broj dalmatinskih veslačkih klubova. Zato nije ni čudo što je samo mali broj veslačkih klubova Dalmacije bio učlanjen u Veslački savez Jugoslavije i što je mali broj klubova razvio natjecateljsko veslanje. Uprkos tome, dva dalmatinska kluba, »Gusar« iz Splita i »Krka« iz Šibenika, dominirali su veslačkim sportom Jugoslavije i bili najuspješniji jugoslavenski klubovi u razdoblju između dva rata. Na međunarodnoj sceni također su bili najbrojniji i najuspješniji. Bili su sudionici X olimpijskih igara u Berlinu 1936. godine, a na evropskim prvenstvima (od 1924. do 1939) i veoma uspješni. Jugoslavenski veslači osvojili su šest medalja, a njima su se okitili samo dalmatinski veslači (»Gusar« 1 zlatnu, 1 srebrnu i 2 brončane, a »Krka« 2 brončane).⁷

VK »NEPTUN«, utemeljen 1923. godine,⁸ spadao je u onu grupu dalmatinskih klubova koji nisu uspjeli razviti natjecateljsko veslanje. Bio je povremeno izvanredni član Veslačkog saveza Jugoslavije. Nedostatak financijskih sredstava glavni je razlog što se bavio prvenstveno rekreativnim veslanjem i što ovaj sport nije bio masovan i popularan



u Dubrovniku kao plivanje, vaterpolo i nogomet. Zato nije ni čudno što dubrovačke veslače ne nalazimo na popisu pobjednika prvenstava koja su se održavala u razdoblju između dva rata (jadranska, nacionalna, državna).

»Neptun« je bio najaktivniji u prve tri godine postojanja, a zatim je nastupila kriza i neaktivnost sve do kraja ovog razdoblja.

U prvoj godini djelovanja klub najprije organizira propagandnu javnu priredbu u Kupanima, zatim srpnja mjeseca iste 1924. godine u Dubrovniku, kada je na programu bilo nekoliko sportskih i zabavnih točaka. U sportskom dijelu programa na rasporedu su bile veslačke regate, plivanje i vaterpolo.⁹ Istog mjeseca zabilježen je i nastup na prvenstvu. Bilo je to u Splitu 17. srpnja na nacionalnom prvenstvu. Nastupili su samo sa četvercem s kormilarom »yole de mer«. U konkurenciji pet čamaca osvojili su drugo mjesto iza šibenske »Krke«, a ispred čamaca splitskih klubova »Gusara« I i II i »Adrie«. Bio je to prvi prvenstveni nastup veslača »Neptuna«, a ostvarili su ga: Miho Kelez, Pero Held, Emanuel Damiani, Pero Rajčević i kormilar Mato Urban¹⁰. Nakon državnog prvenstva, 8. rujna organizirano je u Dubrovniku natjecanje prigodom posvete triju klupskih čamaca (četveraca Mrkan i Orsan te osmerca Pracat). Pored nogometa i vaterpola, na programu su bile i veslačke regate na kojima su, pored domaćih veslača, sudjelovali veslači splitskog »Gusara«, makarskog »Biokova« i hercegnovskog »Jadrana«.

U natjecanju četveraca s kormilarom nastupili su svi klubovi s jednim čamcem, a pobjeda je pripala splitskom »Gusaru«, ispred »Biokova«, »Neptuna« i »Jadrana«. U natjecanju četveraca »yole de mer« još jedna pobjeda »Gusara, a »Neptun« i »Jadran« odustali su u toku regate. Zanimljiv događaj zbio se u regati dvojaca s kormilarom u kojoj su sudjelovali čamci »Gusara«, »Biokova« i »Neptuna«. Na cilju je prvi bio čamac »Gusara« ispred »Biokova« i »Neptuna«. Nakon trke »Biokovo« je uložilo žalbu, ali je vrhovni sudac žalbu odbio. Uslijedila je žalba Veslačkom savezu Jugoslavije koji je, ovaj najviši organ, povoljno riješio tek sredinom iduće godine, pa je redosljed prve dvojice promijenjen, a pobjednički pehar dodijeljen »Biokovu«¹¹.

Naredne 1925. godine klub je bio organizator natjecanja u Dubrovniku uz sudjelovanje samo tri kluba, domaćeg »Neptuna«, šibenske »Krke« i splitskog »Gusara«, iako su bili pozvani svi dolmatinski klubovi. Najviše uspjeha imali su veslači »Krke« koji su osvojili dva pehara: pehar općine Dubrovnik i domaćeg kluba »Neptun«. U istoj godini zabilježen je i prvenstveni nastup u Splitu. »Neptun« je ponovo sudjelovao u četvercu »yole de mer« i plasirao se na treće mjesto.¹²

U trećoj godini svog djelovanja 1926. godine zabilježen je i treći nastup na nacionalnom prvenstvu u Splitu, sredinom rujna mjeseca, kada u konkurenciji pet četveraca »yole de mer« nije postignut bolji plasman. Zapažen uspjeh postigao je »Neptun« u regati četveraca za novake koja se nije dovala za nacionalno prvenstvo. Startali su četverci »Neptuna«, »Biokova« (Makarska), »Gusara«

(Split) sa dvije posade, »Jadrana (Sušak) i »Krke« (Šibenik), a prvo mjesto i pobjednički pehar pripao je Dubrovčanima.¹⁵

Godine 1927. »Neptun« ne sudjeluje na natjecanjima i aktivnost se svodi na rekreativno veslanje. Početak je to jedne dublje krize koja je trajala sve do kraja ovog razdoblja. Bilo je pokušaja da se savladaju poteškoće i slabosti, da se prevlada kriza, ali se u tome nije uspjelo.

Evo što je lokalni list za sport i turizam zapisao 1933. godine o stanju u ovom klubu:

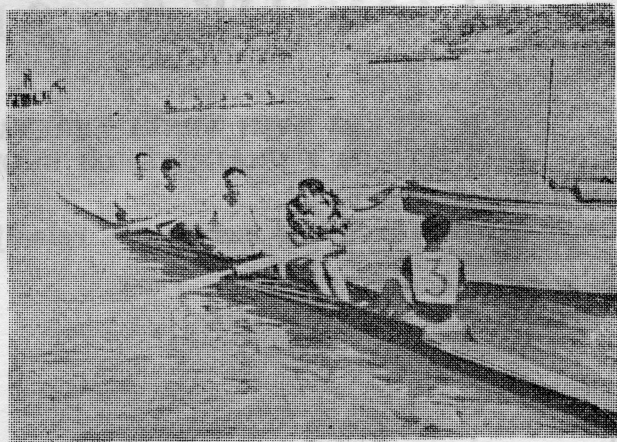
»Dubrovačka sportska javnost i ljubav prema športu a naročito prema veslačkom očitovala se već od početka osnivanja VK Neptuna pa do danas. Zato se kao javno glasilo s pravom čudimo i pitamo: što je s našim »Neptunom«.

Onaj Neptun, koji je znao da se kroz kratko vrijeme iza svog osnutka razvije do zavidne visine, onaj Neptun, koji je znao da svako ljeto priređuje veslačke atrakcije, onaj Neptun, koji je svake godine priređivao svoje i to najuspjelije plesove i veljune — da onaj Neptun koji je uživao sveopće simpatije u redovima čitavoga Dubrovnika, onaj, kojim su se svi Dubrovčani, a navlastito pomorci ponosili i darivali mu lađe (kao npr. kapetani D. P.) izgleda kao i da ne postoji. Pitamo se zašto? Odgovora nema ili bolje dubrovački »Neptun« zaboravio je na svoju najveću i najsvetiju dužnost: veslati i opet veslati.¹⁴

Te iste 1933. godine, vjerojatno i pod utjecajem navedenog napisa, organizirano je propagandno natjecanje u čamcima »yole de mer« za juniore, novake i seniore, gondulama s jednim i dva veslača i barkunima.¹⁵

Vrijedan hvale je i uspjeh u izgradnji još jednog hangara za smještaj čamaca. Tako je klub u 1933. godini dobio, pored hangara u starom gradu (nalazio se na Pločama, ispod mosta između gradskih zidina i tvrđave Revelin), i hangar u Gružu. To je predstavljalo znatno poboljšanje uvjeta rada veslača, jer su mogli trenirati u gruškoj luci ili rijeci Ombli i onda kada je more bilo uzburkano.¹⁶

Poboljšanje uvjeta i organizacija klupskog natjecanja 1933. godine bili su samo tračak nade i pokušaj da se izađe iz krize, međutim, sve se svelo



Pobjednički četverac HVK »Split« na posljednjem državnom prvenstvu prije II svjetskog rata u Dubrovniku 1940. godine

samo na pokušaj jer je klub ponovo zapao u krizu. Razlog su financijska sredstva i nedovoljna aktivnost članova koji nisu imali ni snage ni sposobnog kadra da savlada sve teškoće i slabosti.

Kriza je trajala do 1940. godine, posljednje godine djelovanja u ovom razdoblju. Veslači su te 1940. godine nastupili na prvenstvu Jadrana u Splitu (7. srpnja). U četvercu »yole de mer« »Neptun« se plasirao na drugo mjesto iza sušačkog »Jadrana«, a u četvercu slobodne građe za juniore do 18 godina prva posada zauzela je drugo mjesto, dok je druga nastupila izvan konkurencije. Još jedan prvenstveni nastup uslijedio je te iste godine (28. srpnja) na prvenstvu Hrvatske u Zagrebu kada se posada »Neptuna« natjecala u četvercu slobodne građe za početnike, i zauzela četvrto mjesto.¹⁷

Prvenstveni nastupi su dokaz oživljavanja rada kluba i napretka, a tome u prilog svjedoči još jedan uspjeh vrijedan pažnje. U Dubrovniku (na rijeci Ombli) je održano 18. veslačko prvenstvo države, koje je zahvaljujući angažiranju »Neptuna« u potpunosti uspjelo, pa su po završetku prvenstva domaćina upućene brojne pohvale.¹⁸

Bila je to posljednja godina djelovanja kluba u ovom razdoblju između dva rata, jer su nakon toga nastupile burne godine drugog svjetskog rata i rad »Neptuna« prestaje.

Na kraju treba kazati da je VK »Neptun« nosilac veslačkog sporta u Dubrovniku, jer veslačka sekcija »GOŠK«, osnovana 1924. godine, nije razvila djelatnost. Isto tako VK »Neptun« nije uspio zadržati i unaprijediti veoma dobar i uspješan rad iz prve tri godine djelovanja, ali zaslužuje da ga se istakne kao pionira i jedinog nosioca veslačkog sporta u Dubrovniku od 1923. godine do danas.

Bilješke

¹ S. Moretti, Povijest plivačkog i vaterpolo kluba »Jug«, Dubrovački horizonti, XIII/1981, br. 21, str.

147-177; M. Petković, Prikaz djelovanja sportskog društva »Jug« u Dubrovniku (1923-1977), Dubrovački horizonti, X-XI/1978-1979, br. 18-19, str. 96-109.

² JD »Orsan« Dubrovnik 1933-173. (brošura), Izdavač Jedriličarsko društvo »Orsan« Dubrovnik; M. Petković, Doprinos upoznavanju sportskog jedrenja u Dubrovniku između dva rata (Uz pedesetu obljetnicu JD »Orsan« Dubrovnik), Naše more, XXX/1983, br. 1-2, str. 37-42.

³ Enciklopedija fizičke kulture, sv. 2, Zagreb 1977, str. 467.

⁴ Jadranska straža (=Js) III/1925, br. 2, str. 49; VII/1929, br. 6, str. 179; IX/1931, br. 5, str. VII; XIII/1935, br. 8, str. 347.

⁵ Kao bilješka 4.

⁶ Js, VII/1929, br. 6, str. 179; IX/1931, br. 5, str. VII; XII/1934, br. 7, str. 302.

⁷ Enciklopedija fizičke kulture, sv. 1, Zagreb 1975, str. 313, 411; sv. 2, Zagreb 1977, str. 790-792.

⁸ B. Doležal, Sport na Jadranu, Almanah Jadranske straže, Beograd 1927, str. 652; Narodna svijest, V/1923, br. 14, str. 3.

⁹ B. Doležal, Sport... str. 652; Narodna svijest VI/1924, br. 16, str. 3.

¹⁰ Js, II/1924, br. 8, str. 209; Narodna svijest VI/1924, br. 31, str. 3.

¹¹ Js, II/1924, br. 11, str. 296; III/1925, br. 7, str. 183; Narodna svijest, VI/1924, br. 38, str. 6.

¹² B. Doležal, Sport... str. 652; Narodna svijest, VII/1925, br. 36, str. 5.

¹³ Js, IV/1926, br. 11, str. 267; B. Doležal, Sport... str. 652.

¹⁴ Plivački reporter, I/1933, br. 4, str. 5.

¹⁵ Plivački reporter, I/1933, br. 4, str. 3; Narodna svijest, XV/1933, br. 40, str. 4; Js, XII/1934, br. 8, str. 349. Pobjednici po vrstama čamaca: Seniorski četverci: Redo, Kusijanović, Žile, Poljanić, korm. Dileo. Četverci s miješanom posadom juniora i seniora: Matičević i II, Grkeš, Barbir, korm. Dileo.

Gondule s jednim veslačem: Kusijanović.

Gondule s dva veslača: gondula Obrstera.

Barkuni: Državna trgovačka i pomorska akademija u sastavu: Lorgjer, Bjelovučić, Barišić, Morić, Petričević, Depolo, korm. Pasarić.

¹⁶ Plivački reporter, I/1933, br. 5, str. 2; Js, XII/1933, br. 8, str. 349.

¹⁷ Js, XVIII/1940, br. 9, str. 390.

¹⁸ Kao bilješka 17.

SLOBODNA PLOVIDBA ~ ŠIBENIK

**VRŠI PREVOZ SVIH VRSTA TERETA PO SVIM MORIMA SVIJETA
S VLASTITIM I UNAJMLJENIM BRODOVIMA**

Održava redovni servis na relaciji Jadran — Crno more — Jadran

Direkcija: Šibenik, Sarajevska 3

P.O.B. 125

Telegram: **Plovidba — Šibenik**

Telefoni: 23-755

Telex: 27325, YU PLOV